NEENV

2020

COLLEGE OF SOCIAL WORK,
(AUTONOMOUS) NIRMALA NIKETAN

A College Annual Magazine from Students Council

2020-21

Contents

From the Convenor 2
Lives that crave for equity........ 3
Living in Uncertainty 5
In The Midst of a Pandemic 6
Corona........ 7
Stay Home Stay Safe 8
मेंदूत अन् मनगटात असणारे तुफानातले दिवे. 9
तू थकला आहेस की घाबरला आहेस? 11
हसऱ्या चेहऱ्या मागचं दुखणं........ 14
मैत्री अनोळखी भाषेशी........ 16
निश्चय 17
कविता होते कसे 18
मला लिहायचं आहे...... 20
चल मिलकर पढते है संविधान 22
अंदर से अकेले है लोग. 23

From the Convenor

College Annual Magazine is the reflection of the ideas that the students have about the world around them. When you pen down your thoughts and ideas, you are communicating to the reader what your standpoints are about the world. I hope the magazine has helped in generating the culture of writing and expressing thoughts. Wishing all the success to the magazine.

Mr. Albin Thomas

Assistant Professor

College of Social Work (Autonomous), Nirmala Niketan

Lives that crave for equity

Himani Londhe, BSW III

As part of my social work course which includes field work, I got an opportunity to work with people who are as important as others but people never considered them even as a part of the society.

It was in the month of July, 2019 that for my field work, I was placed in Jeevandhara, Institute of Social Service (ISS) situated in Kolad, a village in Raighad district. The organization has been working extensively for the Katkari tribal community for more than 25 years. The Katkari tribal community is a primitive forest tribe based mostly in Raigad and Thane Districts of Maharashtra.

When I started vising the tribal hamlet, I saw a different reality of the world which I cannot explain in words. They live in a condition where they do not have proper land, no proper house, unable to get proper food, lacking sanitation facilities. Some of the hamlets are too far away from city area, There are only few public transportation facilities available that reached us to the place. Also, some of the hamlets do not have proper roads, so you need to walk a lot. Many people there depend on daily wage labour, hunting and gathering. When they go for work, their children stay alone in their homes. Since they do not have proper jobs, they migrate to different cities in search of work. These migration patterns disturb children's education. Many children are unable to continue their schooling because they need to take care of their younger siblings. Also, after having migrated to cities like those in Karnataka, if these children go to school, they are unable to understand the language because they only understand their tribal dialect and Marathi.

Another side of the Katkari tribe I got to know was when I lived with them in their houses for agency work. I got showers of love from these people. They never made me feel I was an outsider or burdened, they were very helpful, I did not stay just in one house. I was shifting my stay in different houses from different hamlets. Everyone was giving me pure love and care. The beauty of their culture is unity and respect for each other, yes there were internal conflict among them but they have their unique way to solve them. They have indigenous knowledge about medicine, forest, etc. You will see different talent and many more things which I experienced as I lived with them.

When I came back home after seeing the truth of their lives it made me feel very disturbed, angry, etc. If you look at the photo, wherein one small child who belongs to the Katkari tribe sitting on bamboo rice cleaner which is enclosed on three sides and there is only one opening. The same scenario I observed in the tribe. Their life has different boundaries and there is hardly any way out and

they are struggling with many issues in their day-to-day life. These people live their life with no proper food, house, toilet etc. They are unable to fulfil their basic needs.

Boundaries like cultural imperialism, marginalization and powerlessness, violence and exploitation exist in their life. The cultural imperialism involves following the dominant set of traditions in terms of beliefs, values, goals and achievements. Now the Katkari tribe is getting influenced with other cultures and celebrating festivals like Ganesh Chaturthi, Haldi Kunku even though they don't know the actual meaning of these festivals; because of that their own culture decline. Marginalization is in some ways worse than exploitation because society has decided that it cannot or will not use these people even for labour. In case of powerlessness, they are socially ruled by the dominating class and they have to take order from the dominating class. I personally analysed that as I visited a nearby wadi where there is a company which was established in 1990s. When I met the company manager regarding fund and while interacting, I got to know that in that particular company, people from these hamlets were not allowed to work because the company needed skilled labour. Lack of education made their situation still worse because they did not get opportunities to work based on their expertise. As I understand, this is happening because India promotes western education system which is good for other countries but India needs a different educational approach. With regard to violence, there is probably most obvious and visible forms of violence occurring in this region like sexual violence, hate crime, psychological, verbal, nonverbal, etc. There is also environmental exploitation. Tribal people are better at looking after their environment than anyone else; their survival depends on it. But now, they face restriction of forest rights. Instead of recognising tribal people's right to their land, the government has carried out more evictions in order to promote endeavours like creating more parks to bring in more tourists. As a result, the Katkaris are plagued with the issue of landlessness and subsequent distress of migration. Most literature on the Katkaris cite landlessness as the single biggest problem making them vulnerable and deprived, forced to get into doing bonded labour leading to their being exploited. To cite an example from a family I encountered, the family was offered a sum of Rs. 1,50,000 for two years of making their children work as child labourers for the sake of which the whole family consented to migrated to Karnataka. Later on, because of language barrier, these children and many others like them have been unable to get education under RTE. So, laws like the RTE Act are not even helping them to fight for their justice.

It's unbelievable that people live in such extreme poverty so close to urban mega cities and still somehow go unnoticed. There is no end to exploitation till tribal people raise their voice. There is no shortcut to mobilization of popular effort and such a mobilization of popular effort is not possible without tribal participation which can be generated only if the government and voluntary associations join hands for this common cause.

Further on, Katkari tribe needs to stay focused on heading towards progress through conscientization. The term conscientization refers to gaining critical consciousness through education, literacy and self-reflection which will help these oppressed people gain a greater understanding and consciousness of themselves and others. It is through gaining a critical perspective of their oppressor that these oppressed people are able to begin to raise their voices against it and free themselves from oppression.

Written By: Himani Londhe

Reference:

1. https://www.indiafellow.org/blog/2019/09/who-are-the-katkari.
2. Tribal Identity and Minority Status, Rudolf C. Heredia.

Living in Uncertainty

Ninad Pandya, MSW-1

It feels cold outside,

Not warm inside either,

We have been asleep,

Only waking up

To unfinished dreams.

So much in numbers,

We're not enough for ourselves.

Under the same sun,

We shadow ourselves.

Simple is unreal,

Complications are truer,

To our own men and women,

As demons, we're cruel.

Crying is weak, Loving unfamiliar,

The world is changing, it holds no one dear.

What started it we don't know,

What would end it, neither.

Nothing seems to change anything,

Nothing appears clear.

I just want to breathe,

And in this mess, survive,

I just need some warmth,

And some love, in this short life.

In The Midst of a Pandemic

Om Kore, BSW1

In the midst of a pandemic,
Behind closed doors.
Thoughts running through the mind
Were not very aesthetic,
Was trying to think
How far will I survive?
Tested positive for the virus
Faced difficulties in breathing,
Feeling uneasy thus
Recalled my whole life
While staring at the ceiling,
I could sense the voice of health workers
Around me, doing their task.
As they checked the pressure of air,
Given me through the oxygen mask
"You will recover soon
We've seen things still worse
You are pretty immune"
Cheered a nurse
I got a sense of confidence
Despite all the conflicts
All the impotence,
The words from her lips,
Acted like a magical spell
And I started feeling well.
Was discharged in few days
With the feeling of being a warrior
Who fought his battles in weird ways
And got through every barrier
So all you need

Is not someone great
Just find a person
Who can inspire confidence
And can help you revive

Corona

Sarika D'souza, BSW II

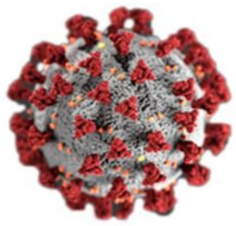

Look at me
My name is Covid-19
A destroyer
Seeking to kill you as faster
Not many but few bother
No one has the guts to give me an order
Because I am the only sole master over all
Your technology failed to stop a disaster
New virus to come, deadly killer
It makes itself work and is full of power
Having the symptom of high fever
Seizing upon those who use no sanitizer
The darkness of the virus spreading great fear
Requesting us, media every time to be wiser
As the virus lurks, to it great numbers delivered
While all is lost, many impoverished
Seek how in this pandemic to sustain lives better.

Jobs are curtailed, and workers worried
Stay at a safe distance from each other
Never happened like this in history before
But the star of hope shined brighter
Made the earth pollution free in some manner
All were fighting and united in times of danger
Humanity grew up stronger than ever
Whilst time in our life is the best teacher
We are still alive thanking God our creator.

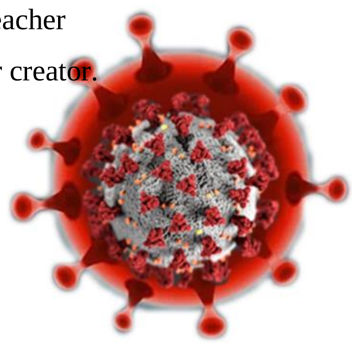

Stay Home Stay Safe

Siddhant. B, BSW I

Governments tell us, "Stay Home, Stay Safe" because of this virus.

I try to do my part but staying at home 24/7. It is safe, but not easy at all.

Oh, how I miss my friends, our silliness, our long conversations.

I even miss our dramatic fights.

Oh, how I miss my freedom. The freedom to be a child, to just run and play...

Oh, how I miss going out to the malls, the parks, meeting friends, visiting my family.

But then I think of the people who have no choice but to go out to work:

Doctors, nurses, cashiers, soldiers, and many others...

They risk their lives so we all can stay safe and get the resources we need.

I thank them from the bottom of my heart!

I think about the people suffering, so many dying...

People who are gone forever from their loved ones.

They cry and weep to no avail...

Those who were loved are never coming back.

I think about the homeless and the hungry.

They already suffer every day, yet, now they are hit harder than us.

Why are they hit hard? I don't know...

All I know is that we need to change this.

Then I say to myself, I can do this! I can do my part! I can stay home to stop the spread!

I can raise money for those who need it the most!

I can do this to stop the spread and you can too!

मेंदूत अन् मनगटात असणारे तुफानातले दिवे.

अमित घायाळ, BSW III

झेंड्याच्या रंगात इथ

महापुरुष वाटून घेतले

जाती धर्म उकरले,

वादात मशालीनं पेटले

नरडे पडले कोरडे

अन् दंगलीत घुसले

क्रांतिवीर पाहून माझ्या

देशभक्ती वर हसले

तुला वाटत नाही का दोस्ता

चुकतोय तू

वाघ समजून स्वतःला कुत्र्यासारखा

भुकतोय तू

जात घेऊन जगलो तर

माणूस नक्कीच मरणार

जगण्याच्या या शर्यतीत

मग कोण उरणार?

मेणबत्ती अगरबत्ती याचा

बाजार बंद कर

शेंदूर लावलेल्या दगडा पुढे भीक

मागणं बंद कर

तू शिकला आहेस नक्कीच

हुकला ही आहेस का?

डिजिटल झाला म्हने देश

तू ही झाला आहेस का?

तुफानातले दिवे पुस्तकातच रे दडले

म्हणून असले हे महारथी इथ घडले

येऊदे तो जोर पुन्हा रघ रघ पेटू दे

कधी हौउदे तो जाळ

स्वराज्य चमकाव पुन्हा एकदा यावा

शिव छत्रपतींचा काळ

जाती वादाचे बुजगावने

पुन्हा हदरावे लागेल

विद्रोही धारदार लेखणीला

मैदानात उतराव लागेल.

संविधान जिंदाबाद म्हणून ओरडाव लागेल.

भांडाव लागेल आपलं मत मांडाव लागेल.

तू थकला आहेस की घाबरला आहेस?

अमित घायाळ, BSW III

कसं काय मग रोज मृत्यू चे आकडे

भीती घालत आहेत का?

जाऊदे ना ते 5 जी टेस्टिंग चालू होतेय

आत्ता अजुन हाय स्पीड मिळेल नेट ला, मग मज्जाच मज्जा बेरोजगारी बुडत चाललेली संस्कृती अजिबात दिसत नाही या हाय स्पीड मध्ये,

मोकळा श्वास नाही भेटणार एवढा

पण ऑक्सिजन टँक भेटेल विकत.

पाणी मिळेल ते काय म्हणतात हा प्यूरीफाय क्लीन

पण सोन्याच्या भावात

हा पण तुझी ती एक बाटली आणि अर्धा किलो चिकन फिक्स असेल हा निवडणुकीच्या वेळी.

विकास अरे आपला दोस्त विकास नाही रे

ते नाही का ते राजकारणी अजिबात करत

नाहीत हा तो विकास.

तो हरवला आहे अशा बातम्या येतील, बलात्कार अशे घडतील जणू काय रूटीन आहे,

सध्या जसे देशभर डिग्री, उच्च शिक्षण असून सुद्धा भाकर, जॉब, पैसा, पोट अशा प्रश्नांना घेऊन थुंका गिळत फिरत, रोज घरी जाताना आज आईला काय उत्तर देऊ हा विचार करणारे हताश तरुण दिसतील, जातीवरून कित्येक ठिकाणी वाद होतील, धर्माचे ठेकेदार रिमोट घेऊन तुला बटणं दाबून हवं ते करून घेतील, अनेकदा रक्त निघेल पण तरी तुला तो रक्ताचा लाल रंग दिसणार नाही कारण, तुझ्या मेंदूत तो जातीचा भगवा, हिरवा, नीळा रंग संनसन करत असेल, भरलेल्या

पाण्याचे ओढे वाहतात तसा भ्रष्टाचार होईल पण तू असा इग्नोर करशील जसं पोर्न व्हिडिओ पाहताना इतर गोष्टींना करतोस.

जमीन बाकी नाहीये आता घर बांधायला, आत्ता मजले वाढत आहेत एकावर एक, अहंकार एकदम फुल्ल असतो आत्ता आपल्या मोबाईल मधल्या चार्जिंग सारखा माणसा माणसात, ते गावागावात अधिकारी होणं कमी झालंय ना आत्ता, कारण ते आत्ता गल्लीतल्या पोरांच्या ३० सेकंदाच्या स्टेटस मध्ये येण्यासाठी भाईगिरी करण्यात व्यस्त आहेत आणि त्यांच्या मते हेच स्ट्रगल आहे. कमाल आहे ना किती विदारक चित्र आहे हे, चिमुकल्या हातांनी एक घर डोंगर दऱ्या स्केच पेन ने रंगवणारी ही टोळी, कोणत्या काल्पनिक जगात वावरतात ते त्यांनाच ठाऊक, कारण रील लाईफ आणि रियल लाईफ मधल अंतर हे किती मोठ असतं हे त्या ३० सेकंदाच्या स्टेटस साठी मरमर करणाऱ्या चेहऱ्यांना नाही कळणार, माहित नाही पण अशा एका कोरोना विषाणूने तुम्हाला कानाला पकडून एक गोष्ट नक्कीच शिकवली आहे, की रपकन कानफडीत मारावी अशी चपकार दिली आहे, तुमची आरोग्य यंत्रणा आधी पासून च अपुरी होती, बस ती आता उघडी पडली आहे.

मदतीची साखळी करणारे लोक ही भेटले असतील तुम्हाला, पण त्याच क्षणी तोंड फिरवणारे रक्ताचे नाते ही दिसलेच असतील.

जातीचा अभिमान घेऊन मिरवणारे रक्त चढवताना खाली मान घालून पश्चाताप करताना ही दिसले असतील, कशी लायकीच काढली ना आपली एका विषाणू ने, माणसाला माणुसकी कशी आठवत आहे आज, रोज श्वास कोंडून कोंडमारा होत मरणारे मडे कसे क्लिअर एच डी मध्ये दिसत आहेत ना,

गडगंज पैसा असताना बस मी अजुन काही दिवस जगावा माझ्या घरच्या सोबत मला अजुन वेळ मिळावा, मला अजुन खुप काही करावयाच आहे याची भीक मागतांना अनेक लोक दिसत आहेत ना.

हो आत्ता सूत्र निसर्गाच्या हातात आले आहेत,

आणि राहिलेले सूत्र तुम्ही चुकीच्या लोकांच्या हातात दिलेत तेच हो आपले राजकारणी ज्याना आपणच मोठं केलंय साहेब, दादा, भाऊ, आधारस्तंभ, बुलंद आवाज आणि अशाच कित्येक पदव्या देऊन, पण आज जेंव्हा तुमच्या हक्कावर प्रश्न येतोय तेंव्हा हेच तुमचे राजकारणी महोदय किती

प्रेमाने लाथ घालताना दिसत आहेत नाही का. म्हणून जात, धर्म, यांना लाथ मारून त्याच जोमाने तीच लाथ खुर्ची साठी जगणाऱ्या आणि तुमच्याकडे हसून बघणाऱ्या त्या हुकुम शहाकडे ही फिरकवा, कारण मला अजुन ही केवळ लोकशाही ची ते उभे असणारे स्तंभ ठळक दिसतात ज्यावर भारत उभा आहे. आणि ते पुस्तक हो संविधान तोच आपल्या प्रत्येक माणसाच्या हक्कांचा जगण्याचा समतेचा ग्रंथ.

म्हणून ना लढणारे लढवय्ये हवेत आपल्याला ही मानव हक्काची साखळी मजबूत करण्यासाठी, हा समतेचा रथ ओढण्यासाठी, आपल्या आधीची पिढी लढली त्यांनी मांडलं, भांडल, आत्ताचे ही लढत आहेत या सगळ्या आपल्याला जाती जातीत मोडणाऱ्या कोरोना पेक्षाही खतरनाक असणाऱ्या जातीवादी विशाणुवर.

पण आपला आवाज कुठ तरी आपल्या Comfort zone मध्ये च मिरवतोय आपण व्यस्त आहोत या गोष्टीकडे दुर्लक्ष करण्यात, आणि हळू हळू मरण्यात,

अरे हो आपण थकलो आहोत का की घाबरलो आहोत?

कारण आवाज न उचलण्या मागे हे २ च कारण असतात.

एक तर तू ओरडून बंड पुकारून दमलास नाहीतर तू घाबरालास त्यामुळे तुझा आवाज निघालाच नाही.

काय वाटतंय तुला? तू थकला आहेस की घाबरला आहेस.?

हसऱ्या चेहऱ्या मागचं दुखणं.

✍️▨ अमित घायाळ. BSW III

😌😊😘☺ □हे ईमोजी च्या मागे लपलेले खरे चेहरे हे सोशल झालेलं जगणं, खर काय ते दिसू देत नाहीत बर का.

हे जीव देणं वगेरे फालतू आहे रे

जीव देणं हा शेवटचा पर्याय नाही अस सांगणारा तो आज हताश झाला होता.

तो घरातील कोपऱ्यात असणाऱ्या फवारणी च्या औषध कडे, तर एकदा आडू ला बांधलेल्या कासऱ्या कडे बघत होता.

त्यानं केलेल्या नियोजनावर लॉक डाऊन ने पाणी घातलं होत, आणि घरातील अडचणी आणि दुःख तर रोज त्याचा गळा दाबत होते.

आपल्या डोळ्या समोर मेलेली स्वप्न आणि बुडत चाललेलं आयुष्य त्याला दिसत होत म्हणून त्याचा कोंडमारा ही होऊ लागला.

मानसिक खच्चीकरण होऊन दमलेला तो आत्ता कुठं तरी थांबतो आणि निवांत डोळे झाकतो म्हणत विचार करू लागला.

त्यानं स्वतःला बनवलेलं आत्ता पर्यंतचा मजबूत पना सगळं काही वाटोळं झाल होत, शाळेपासून कॉलेज पर्यंत असणारा त्याचा चांगला रेकॉर्ड ही आत्ता खराब झाला होता कारण ती पुस्तका च्या पानात ही बस अडचणी आणि घरातील दुखणं पहात होता.

घोळक्यात राहणारा तो आता एकटाच राहत होता.

कधी ही कुठे पण अचानक जात होता.

सर्वांना सकारात्मक आणि नेहमी हसवणारा आनंदाची व्याख्या सांगणारा तो मजबूत खांदा आत्ता खीळ खीळ झाला होता, तो अनेकदा जीव द्यायला निघाला होता.

उद्याच्या दिवस येईल चांगला होईल बरं च काहीतरी या अपेक्षा थांबवत असतं त्याला, पण घरातील व्यक्तींना त्याच्या मेंदू वरच ओझ, कपाळावरील आठ्या, न झोपता च जागून काढलेल्या रात्री, त्याच

अवेळी जेवण हे दिसतं नव्हतं. आधीच स्वतःच सगळं काही नियोजन स्वप्न, ध्येय, फेलियर अशाने खचलेला तो

घरातील वातावरण त्याला अजुन दांबत होत म्हणून तो आता या त्रासातून मुक्त व्हावं हा विचार करू लागला.

आत्ता पर्यंत मजबूत केलेलं माईंड, विचारांनी असलेली सकारात्मकता, फिलॉसॉफी सगळं काही हारून गुढगे टेकले होते त्यानं.

डिग्री होत असताना पुढे काय करायचं, आजू बाजूला वाढलेली बेरोजगारी, घरातील उदास चेहरे, आणि हतबल निराश झालेला तो आत्ता पार वाळवंटात हजारो मैल चालून थकल्या सारख्या हालतीत झाला होता.

त्याचं थकण, त्याचं जगणं, सगळं काही उध्वस्त झाल होत मध्ये काही मित्रांशी शिक्षकांशी बोलत असताना तो त्या शिक्षकाला सांगत होता सगळं अवघड झालंय ऑनलाईन असल्याने समजत नाही, आणि वर्ष यातच गेलं, त्यावर शिक्षिकिने काळजी करू नको तू, आपण जिवंत राहणे हाच सर्वात मोठा प्रश्न आहे आत्ता.. बाकी सगळं काही पुन्हा नव्याने उभ करू शकतो पण त्या साठी आधी जिवंत राहणं हेच तर महत्वाचं आहे.

शिक्षिकेच्या या वाक्याने त्याला धीर आला आत्ता बस जिवंत राहणे हाच एक मोटीव्ह त्याचा होता.

आणि तो परत गुंतून रमून गेला आपल्या आयुष्यात पण घरातील वातावरनाला त्याच हे दुखणं तो आतून का परेशान आहे हे समजलच नाही.

त्याला आज ही मेंदूवर ओझ ओझ वाटतं, पिस फुल माईंड आणि निकट फिलॉसॉफी वापरणारा तो आज मात्र खूप कवळा आणि हताश झाला होता.

मला वाटतं आहे तो मरेल

नाहीतर काहीतरी करेल.

मला वाटतंय त्याच्या मेंदूवर च ओझ, आणि घरातील मानसिक त्रास जर कमी नाही झाला तर तो नक्कीच हारून डोळे मिटेल, नाहीतर पेटून तरी उठेल....

बघू होईल काय तर माहित नाही आत्ता मृत्यू वाढत आहेत खूप आत्ता माणसं बस आकड्यात मोजली जात आहेत, तो ही बस एक नंबर म्हणून या मड्या मध्ये मोडेल की, पुन्हा झटून नव्याने घडेल..............

मैत्री अनोळखी भाषेशी

Mayuri Lad, MSW II

भाषा तुझी नी …माझी ओळख देते
मित्रत्वाची आशा देते
अस्तित्वाला आधार देते
स्वप्नांना बळ देते
संघर्षाला प्रोत्साहन देते
जगण्याला सामर्थ्य देते !

मग , ती अनोळखी भाषा असो अथवा ओळखीची असो भाषा हि भाषा असते ....
आपल्या भावना ,विचार ,मते मांडण्याचे साधन असते ....

अनोळखी भाषा म्हणून घाबरू नये ,
अनोळखी भाषा म्हणून तिच्या पासून दूर जाऊ नये , अनोळखी भाषा म्हणून तिचा तिरस्कार करू नये,
अनोळखी भाषा म्हणून तिला परक समजू नये .....

जसं अनोळखी व्यक्ती म्हणून प्रेमात पडणं, मैत्री करणं थांबत नाही .....
तसंच अनोळखी भाषा म्हणून प्रेमात पडणं ,तिला आपलं करणं , तिच्याशी मैत्री करणं का थांबवायचं ?

तर मग चला करूयात मैत्री अनोळखी भाषेशी आणि अनुभवू या नातं नव्या शब्दांशी , नव्या अर्थांशी ....

निश्चय

✍▨©□निलेश राठोड, MSW I

माझा गुन्हा असा की

डरलो कधीच नाही

उगाच वादळांना

घाबरलो कधीच नाही

लाविली पणती मिन-मिन

मी झोपडीत माझ्या

झग-मग दुनियेला

विचारले कधीच नाही

लाखो असो तयांच्या

ओळख्या पांढऱ्यांशी

मी वावटीने गेलो

विचारले कधीच नाही

निष्णात शब्द फेकी

भटा-परिस त्यांची

लढलो असाच मी की

गडबडलो कधीच नाही

निश्चय माझ्या मनीचा
विश्वास ठाम होता
जिंकत नेहमी आलो
हरलो कधीच नाही

कविता होते कसे

✍▨ **अमित घायाळ. BSW**

III

कवी कविता लिहित नाही
ती होते...
मनातून, जनातून,
ज्ञानातून,अनुभवातून
होते कविता..

चांगल्या वाईट क्षणातून
होते कविता..

आईच्या मायेवर,
पदरावर होते कविता
बापाच्या तडजोडी वर,
फाटक्या सद्रावर
होते कविता..

देवाच्या नसण्यावर,

भक्ताच्या असण्यावर
होते कविता..

महापूर्षांच्या शक्तीवर
न्याया वर, होते कविता..
हुकुमशहा च्या अन्याया वर
सक्तीवर होते कविता..

रक्ताच्या नात्या वर
त्यात पिसलेल्या,
जात्यावर होते कविता..

मैत्रीच्या विश्वावर,
विश्वासघाता वर ही
होते कविता..

साहेबाच्या खुर्ची वर
कार्यकर्त्याच्या मोर्चा वर
होते कविता..

कामगाराच्या घामावर
बंद पडलेल्या कामावर
होते कविता..

माणसातल्या जनावरांवर
जनावरांच्या मनावर ही

होते कविता..

तीच्या हसण्यावर,
माझ्या फसण्यावर
होते कविता..

कवी वर ,
कवींच्या कवितेवर ही
होते कविता..

कवी कविता लिहित नाही
तो लिहितो शेवटी फक्त नाव
मग त्याच्या नावावर
होते कविता..

मला लिहायचं आहे......

✍ ▨ **अमित घायाळ. BSW III**

मि लिहल असतं तुझ्या शरीरावर
पण मला आता भाकरीवर लिहायचं आहे,
मि लिहल असतं तुझ्या सुंदरतेवर
पण मला आता काळ्या चेहऱ्यावर लिहायचं आहे...

मि लिहल असतं तुझ्या डोळ्यावर
पण मला आता गरिबांच्या अश्रूंवर लिहायचं आहे,
मि लिहल असतं तुझ्या ओठांवर
पण मला आता गरिबांच्या कष्टावर लिहायचं आहे...

मि लिहल असतं तुझ्या आनंदावर
पण मला आता या व्यवस्थेच्या दुःखावर लिहायचं आहे,
मि लिहल असतं तुझ्या जगण्यावर
पण मला आता या व्यवस्थेत घुसपटून मरणाऱ्यावर लिहायचं आहे...

मि लिहल असतं तुझ्या चंद्रावर
पण मला आता सूर्यावर लिहायचं आहे,
मि लिहल असत तुझ्या रात्रीच्या ताऱ्यांवर
पण मला आता या तापलेल्या उन्हावर लिहायचं आहे...

मि लिहल असतं तुझ्या महिन्याच्या आर्थिक व्यवस्थेवर
पण मला आता समाज व्यवस्थेवर लिहायचं आहे,
मि लिहल असतं तुझ्या मातीवर
पण मला आता इथल्या जाती व्यवस्थेवर लिहायचं आहे..

मि लिहल असत तुझ्या हाताच्या रेषेवर
पण मला आता माझ्या माणावर लिहायचं आहे,
मि लिहल असतं तुझ्या आयुष्यावर
पण मला आता माझ्या अस्तित्वावर लिहायच आहे...

चल मिलकर पढते है संविधान

- ✍ ▨ अमित भास्कर घायाळ, BSW III

बचपन से पागल पण था एक सर पर
१५ अगस्त हो या २६ जनवरी जोर से चिल्लाता
था भारत माता की जय, वंदे मातरम्....
पर जैसे जैसे बडा होता गया,
ये भारत माता बटणे लगी.
फिर एक दौर आया ओ सॉरी आया की लाया?
फिर हुआ चालू हिंदू मुस्लिम दंगा फसाद
एक दोस्त मेरा सरफराज अब डर रहा था
अपणी पेहचान छुपा रहा था.
मेरी एक दोस्त अफिया ओ भी
अब बुरखा पेहनने से डर रही थी
मेरे दोस्त के अब्बा रसूल चाचा
दाढी रखणे से डर रहे थे.
मेरे दिल मे अब ओ
वंदे मातरम् गुंजना बंद हो गया.
जब इसी देश के मुस्लिम को उस्का मजहब
देखकर टोका जाएगा, रोका जायेगा.
तो माफ करणा दोस्त मैं थुकना चाहुंगा
इस झुठी देश भक्ती पर, इन नारो पर.

मजहब,धर्म,जात,वर्ण ये शब्द मुझे ईनसे ज्यादा नफ्रत है, रुढी वादी विचारो की
मैं समझता हुं तो बस एक संविधान
जो करता है बाते एकता की, समानता की.
आ मेरे दोस्त मिलके पढते है
मिलके जरा इनसे लढते है.
थोडा तू पढले,थोडा मैं पढता हुं.
मैं अमित हुं, तू चाहे जो भी हो,समीर, अस्लम,जावेद, सिद्धीक, रियाझ,अक्रम,शाहिद या हो जॉन, अँथनी, जॉय, जॉर्ज, थॉमस, तेरा सरनेम कुलकर्णी हो,नाडकर्णी हो,जोशी हो मधहोशी या खामोशी हो ये किताब तुझे केवल इंसान मानता है.

ये किताब सिर्फ समानता जाणता है.

चल मीलकर पढते है.

अंदर से अकेले है लोग.

-✍ ▨ अमित भास्कर घायाळ, BSW III

ये दुनिया सुकून खामोशी अकेलापण क्यू ये अल्फाज खास लगते है ना आज कल.

क्योंकि लोग अंदर से अकेले लगते है आज कल.

अम्मी अब्बा माई बाप दादी दादा कुछ ब्लर से हो गये है.

किसी से बात ना कर के थकेले हो गये है हम आजकल

लगता है ना की हम सच में अकेले हो गये है आजकल

चाय की टपरी वाला दोस्त, हर बार टपली मार कर सूनाने वाली दोस्त अब पास नही है ना

लोगों से दूर हो कर सोशल मीडिया ही परिवार लगता है.

इसीलिए सूना सूना घरबार लगता है.

मुझे तो हर बार लगता है,

कभी थोडा तो कभी बार बार लगता है, कि भय्या बच्चा हो जाऊ, खराब हुं तो हुं थोडा अच्छा हो जाऊ.

तकलीफ को मीठा चुम्मा दे कर

सुकून को थोडा इश्क करू.

मम्मी को तू थकी है क्या

पप्पा से थोडी बात करू

दादू के पैर दबाऊ

दादी की कहानी सुनु.

पसंदीदा गानें चुनु

लाकर जुबान पर गुणगुणू

कहां ये तकलीफ परेशानी डिप्रेशन नाम की चिड़िया को दाना डालू मैं

कुछ है जो मुझे सुकून देता है

बस यू हात उठाऊ कर डालू मैं.

सच कहुं तो सुकून वाले अल्फाज बाहर नही आते हैं.

लोग न जाने क्यो झूठा झूठा मुस्कुराते है.

देखो कोई तो है कही न कही जिससे तुम कुछ ना कुछ या सब कुछ केह लेते हो.

जब सेह लेते हो तो कैसे भी जी लेते हो.

खुशी गम नफ़रत सब पी लेते हो.

अरे तुम तो शानदार जी लेते हो.

ये जीने की कला हैं मेरे दोस्त

बस इसमे कलाकार मंगता है.

जेब में कुछ हो या ना हो

फिर भी दिल में सुकून मंगता है.

ये सब भूल कर अपने ही दर्द को कस के गले लगाये है.

सुकून होता है धूंडणे मे

ये इसी को भगाये है.

बडी बडी भीड मे मतलब गुम रहे हैं.

मत बोलो की ये लोग घूम रहे हैं.

फैशन, स्टाईल,मौसम,वक्त के साथ जिंदगी का ट्रेंड चल रहा है. तभी तो मजबूत होकर भी थकेले है लोग.

हा तभि तो अंदर से अकेले है लोग.

✍▨